

NYTT FRA GRENLAND ÆTTEHISTORIELAG

Nr. 14 September 1985

TEMA KIRKEBOKER

SO 1817 Marts 21 ^e	<u>Døpte</u> A. B. Knud, fød den 28 ^e i M. Sørensen Gunders Olsen og Anne Tellefsdatter Traae. Bistum: Anne Thomasdatter Traae, Marie Blomsdatter Skerfstrand, Asger Simonsdatter Jenssen Tvedt, Jom Gundersen og Gjermund Jenssen Traae.	Indført Marts 30 ^e
Marts 26 ^e	A. B. Torgier. Sørensen Gunders Torgersen og Mari Sørensdatter Bersdalen. Viduan. Gunnild Sørensdatter Rønningere, Anne Ol- datter Ringfelle, Mari Kieholtsdatter Bersdalen, Nils Torgersen Rønningere og Ole Torgersen til Høfoc. A. B. Olesen fød d. 24 ^e Marts	Maj 7 ^e
Marts 29 ^e	A. B. Anne, fød d. 27 ^e i M. Sørensen Knud Gundersen og Margitte Olfeldsdatter Thorsrud. Viduan: Mari Sørensdatter Sørensen og Eriksdatter d. 2. Jarald Amstenen Thorsrud, John Abrahamsen Waale, og Larsen Torgier og Sørensen d. 2.	Maj 27 ^e

INNHold - NR. 14 SEPTEMBER 1985.

KIRKEBØKENE.....	SIDE 3
KONKURRANSE I LESNING AV GOTISK HÅNSKRIFT.....	SIDE 6
BY- OG BYGDEBØKER I TELEMARK.....	SIDE 7
LAGSNYTT.....	SIDE 11

REDAKSJONSKOMITE:

THOR GUNDERSEN, SIVERT URNES VEI 55, 3700 SKIEN	TLF. 22784
ROAR F. NESSE, HÅVUNOV. 377, 3900 PORSGRUNN	TLF. 31087
DAG STRAUME, CAMILLA COLLETSV. 13, 3700 SKIEN	TLF. 21847
PER CHR. NAGELL SVENDSEN, HOVET RING 55. 3900 PORSGRUNN	TLF. 12416

Kirkebøkene.

Kirkebøkene er blandt de viktigste kilder i lokalhistorisk forskning, og da særskilt i slektsforskning.

De første skriftlige påbud om å føre kirkebøker i Norge finner vi i kirkeritualet av 1685. Her heter det at "hver Præst skal have en Bog at tegne ved Dag og Tid deris Navne vdi, som hand trolover og vier tilsammen, saa ogsaa de søns som hand døber i sit Sogn, Egte og Uegte tillige med Faddernes Navne". I Telemark var prestene raske med å følge opp påbudet. Av en oversikt i boka "Kjenn din slekt" av C. S. Schilbrød framgår det at begynnelsesåret for de eldste kirkebøker fra Telemark er slik:

Bamble, Langesund og Stathelle	1702
Brevik	1706
Bø, Lunde m/Ytre Flåbygd	1689
Drangedal og Tørdal	1697
Eidanger, Ø. Forsgrunn, Siljan	1695
Fyrisdal, Mo M/Skafså	1724
Gjerpen	1681
Heddal, Lisleherad, Notodden	1648
Hjartdal, Sauland, Tuddal, Gransherad	1685
Holla og Helgen	1717
Kviteseid, Brunkeberg, Vrådal, Nissedal og Treungen	1754
Lårdal, Eidsborg og Høydalsmo	1721
Forsgrunn	1764
Sannidal og Skåtøy	1702
Sauherad og Nes	1649
Seljord, Flatdal og Åmotsdal	1655
Skien, Solum og Mælum	1659
Vestee Forsgrunn	1701
Tinn el. Atrå, Austbygdi, Mæl, Rjukan Dal og Hovin	1717
Vinje, Nesland, Grungedal, Rauland	1717

Av denne oversikt fremgår det at av 21 sogn er det bevart kirkebøker fra

9 sogn eldre enn 1700

5 sogn fra tiden 1700 - 1710

5 sogn fra tiden 1710 - 1725

De resterende 2 sogn de fra 1754 og 1764.

Eldst er Heddal, Lisleherad og Notodden fra 1648, og Sauherad og Nes fra 1649. Yngst er Porsgrunn med 1764.

Kirkebøkene inneholder mange opplysninger som kan brukes til forskjellige formål. I Norsk Slegtshistorisk Tidsskrift 1978, side 81 - 99 har Lajos Juhasz en oversiktsartikkel om "Kirkebøkene i Norge".

Kirkebøkene inneholder opplysninger om de fleste kirkelige handlinger en person deltok i, det var dåp, konfirmasjon, ektevielse og begravelse. Dessuten vil mange kirkebøker fra ca. 1820 og framover inneholde lister over vaksinerede. Vidre vil de tidvis inneholde opplysninger om inn- og utflytting av sognet. En skal imidlertid være oppmerksom på at mange kirkebøker er rotete ført. F. eks. vil en i kirkebok nr. 5 for tiden 1814 - 1831 fra Drangedal finne fødte hele 4 steder. Heller ikke årstallene på fremsiden av kirkebøkene skal en ta for å være nøyaktige. F. eks. kirkebok nr. 4 fra Drangedal. Denne skal dekke tidsrommet 1802 - 1814. Her er innført vaksinerede for tiden 1813 til 1857. Skal en bruke kirkebøkene mye, bør en derfor først lage en innholdsfortegnelse over dem. Jeg har laget en slik for de kirkebøker fra Drangedal som er tilgjengelige. Kirkebøkene er stengt for almenheten til den siste innførsel er 80 år gammel.

Dåpsregisteret gir opplysning om fødsels- og dåpsdag, om foreldrenes navn, samt faddrenes navn. Ved hjelp av dette register blir det mulig å finne sammenhenger i slekt, og det blir serlig viktig hjelpemiddel for slektsforskere. I tillegg til selve navnet, gis det også opplysning om hvor de bor og om yrke. Dette kan brukes til å kartlegge flytting. Særlig hos mannsslektene flyttet mye på seg i siste halvdel av 1800-tallet. Detsom en sammenholder disse opplysninger med folketellingene vil en kunne få gode oversikter.

Min tipp-tipp-tipp oldefar er i folketellingen for 1801 oppført med navnet Omdalen. Da han fikk sønnen Knut i 1817, hette han Fjeldet (under Tørdal), og da han i 1820 fikk sønnen Aasold, hette han Brujordet. Han døde i 1830 som fattiglem på Lille-Tørdal. Han har altså flyttet 4 ganger. Dersom en videre kjenne stedene han bodde på, kan en danne seg en oppfatning om han arbeidet seg "oppover" eller "nedover" den sosiale rangstige.

Konfirmasjonslistene gir opplysninger om når de stod til konfirmasjon. Av denne liste vil en kunne se hvilken plass vedkommende har på kirkegulvet. Videre vil ^{en} av alder kunne dra slutninger om personen, selv om en skal være forsiktig med dette. Som oftest får hver konfirmant en kort karakteristikk. Denne kan være interessant. Når en kommer så langt tilbake i tiden som før 1850 må alle opplysninger om enkeltpersoner vurderes, da det ellers er skjelden å finne ^{en} skriftlig personkarakteristikk.

Ektevidde. Her får en opplysning om ektefolkens navn, alder og yrke. Ofte gis også opplysning om fødested. Videre oppgis navnene på foreldrene. Opplysningen om fødested er viktig, særlig hvis vedkommende ikke er født i det prestesogn hvor de gifter seg. Opplysningen om yrke har jeg brukt til å få bekreftet et utsagn i familien. En av mine oldeforeldre, Jørgen Olsen, født 1812, har i familietradisjonen vært omtalt som en kjent smed. Da han i 1840 giftet seg, hadde han oppgitt å være smed av yrke.

Dødsregister. Her er opplyst navn, dødsdato, begravesdato og sted hvor vedkommende døde og alder.

Opplysningen om alder ved dødsfall må tas med forbehold.

En av mine forfedre er oppgitt å være 83 år gammel da han døde i 1830, mens han etter dåps- og dødsdag var 81 år gammel.

Inn- og utflytting. Disse lister er mangelfulle. Ikke alle var like raske med å melde sin flytting. F. eks. melder min tipp-oldefar sin flytting til presten først 3 år etter at flytting har funnet sted.

Kirkebøkene er i dag mye lettere tilgjengelige enn tidligere. For få år siden måtte en reise til Oslo hvis en skulle studere de. I dag finnes alle kirkebøker på mikrofilm og de fleste noe større bibliotek har leseapparat for slikt. Derved blir det meget enklere å kunne få adgang til dette viktige kildemateriell for alle slektsgranskere.

Dag Straume

K O N K U R - R A N S E

=====

For å stimulere våre medlemmers interesse når det gjelder å gjøre seg kjent med gotisk håndskrift, presenterer vi nedenfor utdrag av et dokument som vi ber våre lesere å øve sine ferdigheter på. Skriv ned teksten og send den til en av redaksjonens medlemmer snarest og senest innen utgangen av året. Løsningen gir vi i neste nummer. Sett de grå seller i sving og lykke til! En liten bokpremie til den som trekkes ut blant riktige løsninger.

Handwritten text in Gothic script, likely a church record or family document. The text is written on a grid of small squares. The handwriting is cursive and difficult to decipher. The text appears to be a list of names and dates, possibly related to a church record or a family document. The text is written in a cursive script, likely from the 18th or 19th century. The text is written on a grid of small squares. The handwriting is cursive and difficult to decipher. The text appears to be a list of names and dates, possibly related to a church record or a family document.

Handwritten text in Gothic script, likely a church record or family document. The text is written on a grid of small squares. The handwriting is cursive and difficult to decipher. The text appears to be a list of names and dates, possibly related to a church record or a family document.

B Y - O G B Y G D E B Ø K E R I T E L E M A R K

1. BAMBLE
C.S.Schilbred og Z. Zakariassen:
Bygdebok for Bamble (2 bind). Gårds- og slektshistorie.
Bamble kommune 1968.
2. BREVIK
C.S. Schilbred:
Brevik gjennom tidene (2 bind).
Brevik historielag 1946 - 74.
3. BØ
Bøsoga.
Bind 1: Gunnar Lunde: Kultursoga (1972).
" 2: Stian Henneseid: Gårds- og ættesoga (1982 -).
Bø kommune 1972 - .
4. DRANGEDAL MED TØRDAL
Olav Sannes:
Drangedal med Tørdal. Generell bygdesoge.
Drangedal 1924 og 1974.
5. EIDANGER
I.C. Ramberg:
Boken om Eidanger.
Utgitt av forfatteren 1918.

Finn C. Knudsen:
Eidanger - Porsgrund.
Porsgrunn 1932.

Harald Hals:
Eidanger bygdehistorie (2 bind). Generell bygdehistorie.
Porsgrunn kommune 1968.

C.S. Schilbred og Per Chr. Nagell Svendsen:
Gårds- og slektshistorien for Eidanger (3 bind).
Porsgrunn kommune 1984.
6. FLÅBYGD
Gunnar Opheim:
Flåbygd. Etter og folkeliv.
Lunde sogelag 1978.
7. FYRESDAL
Bendik Taraldlien:
Fyresdal.
Utgitt 1910. Faksimileutgave 1976.

Jon Lauritz Quisling:
Fyresdal historie (2 bind).
Skien 1912.

Bendik Veum:
Fyresdal I. Ættebok.
Fyresdal kommune 1943 (1950).

8. GJERPEN

Jon Lauritz Quisling:
Gjerpen. En bygdebok.
2 bind historisk del (1917 - 19).
1 bind gårdshistorie (1921).

Kr. Lid:

Gårds- og slektshistorie for den sydøstlige del av
Gjerpens prestegjeld.
Skiensfjordens presse 1935.

Kr. Lid:

Gårds- og slektshistorie for den sydlige del av Gjerpen
prestegjeld. (Fra omkring 1600 - 1900).
Porsgrunn 1941.

Finn C. Knudsen:

Gjerpen - Porsgrund.
Porsgrunn 1948.

Terje Christensen:

Gjerpen bygds historie (2 bind). Bygdehistorie.
Gårds- og slektshistorie under futarbeidelse.
Skien kommune 1971 - .

9. GRANSHERAD

Gransheradsoga:

Del I: Kjetil Tjønnås:
Ættar, gardar og plassar.

Del II: Kjetil Tjønnås og Aaste Nisi:
Kulturhistorie og kulturminner.
Notodden kommune 1977.

10. HEDDAL

Ola Halvorsen Holta:
Hitterdalsboken. Gaarde og slegter.
Porsgrunn 1926.

11. HOLLA

Simon Ytterbø:

Holla. Historisk skildring av bygda og dens utvikling.

Bind 1: Gårds- og slektshistorien.

" 2: Opplæring. Kirke og skolestell.

Omarbeidet og utvidet utgave ved Sverre Liestøl.
Nome kommune 1975.

12. HØRTE

Jon Hvitsand:

Soga om Hørteverket.
Hørte sogelag 1984.

13. KRAGERØ

Krog Steffens:

Kragerø by's historie 1666 - 1916.

Kragerø kommune 1916. Faksimile 1977.

14. KVITSEID
Kviteseid bygdesoge.
Bind 1: Torjus Loupedalen: Ættesoga (1956).
" 2: Olav Bakken: Gardsoge (1962).
15. LANGESUND
Jac. Lund- Tangen:
Langesundsboka. Heimstadlære.
Langesund 1949.

Jac. Lund- Tangen:
Fra Langesunds historie.
Eget forlag 1977.
16. LUNDE
Knut O. Mæland:
Beskrivelse av Lunde herad samt Ulefos - Strengen kanalen.
Flere bidrag av Olav Stranna.
Porsgrunn 1891.

Olav Stranna:
Lunde herad med Flaabygd. Garde sogur og ættetavlur.
Første utgave 1921. Ny utgave 1975.
17. MO
Olav Gravir:
Kyrkje og folk i Mo i 100 år (1839 - 1939).
Utgitt 1939.
18. NISSEDAL
Kjell Åsen:
Nissedal bygdesoge.
Bind 1: Gard og ætt. Nissedal sokn.
" 2: " " Treungen sokn.
Nissedal bygdesogenemd 1976.
19. NOTODDEN
Jens Christian Hansen:
Notodden.
Notodden kommune 1963.
20. PORSGRUNN
Carl Lund:
Porsgrund 1807 - 1907. Et hundreaars minde.
Porsgrunn 1907.

Johan Nicolay Tønnessen:
Porsgrunns historie (2 bind).
Porsgrunn kommune 1956 - 57.
21. RJUKAN
Sverre Kjeldstadli:
Rjukan. Et moderne eventyr om industri- og bondesamfunn.
Utgitt 1944.

Helge Dahl:
Rjukan (2 bind).
Tinn kommune 1983 -84.

22. SANNIDAL OG SKÅTØY
Ei bygdebok.
Bind 1: Sannidalboka. Gårds- og slektshistorie for Sannidal.
" 2: Skåtøyboka. " " Skåtøy.
" 3: Fellesbindet. Bygdebok for Sannidal og Skåtøy.
Utgitt av ei nemd 1949 - 53.
23. SAUHERAD
Birger Kirkeby:
Bygdebok for Sauherad.
Gårds- og ættesoge (hittil 2 bind).
Sauherad kommune 1980 - .

Hans Halvorsen Holta:
Bidrag til gårds- og slektshistorie for Sauherad og
Nesherad før 1700.
Skien 1938.
24. SELJORD
Tov Flatin:
Seljord (3 bind).
Seljord kommune 1942 - 54.
25. SILJAN
Asbjørn Bakken:
Siljan.
Bind 1: Gårdene. Slektene. Trekk fra bygdelivet.
Siljan kommune 1969 - .
26. SKIEN
Johan A. Schneider:
Fra det gamle Skien (3 bind).
Skien kommune 1914 - 24.

Ivar Seierstad og Einar Østvedt:
Skiens historie (3 bind).
Skien kommune 1958 - 59.
27. SOLUM
Th. Ording:
Beskrivelse over Solum præstegjæld.
Skien 1894.

Toralf Gjone:
Solum bygds historie (2 bind).
Bind 1: Bygdehistorie.
" 2: Gårdshistorie.
Skien 1962 - 65.
28. STATHELLE
Gunnar Sem:
Stathelle.
Stathelle kommune 1974.
29. TINN
Halvor A. Einung:
Tinn saga (2 bind).
Eget forlag 1926 - 42.

Desuten:
SANDØYA
Eivind Abrahamsen
Brevik Historielags
årbok 1984.
30. VINJE OG RAULAND
Rikard Berge:
Vinje og Rauland (4 bind).
Utgitt 1940 - 75.

Selv om sommeren har vært våt og kald, håper vi at våre medlemmer har samlet krefter til en ny vintersesong med innekos og slektstudier.

Først referat fra årsmøtet og utover.

Vårt årsmøtet ble avholdt i Sjømannsforeningens lokaler, Porsgrunn, 13. mars 85. Gunnar Lie-Larsen gav et lysbildekåseri som han kalte "Fra Bamble gjennom årene", med fine bilder og fengslende stoff. Ved valgene nektet Thor Gundersen gjenvalg som formann. Som ny formann ble valgt Torbjørn Aasetre.

Ved senere konstituering fikk styret denne sammensetning:

Torbjørn Aasetre, formann, Thor Gundersen, nestformann, Roar F. Nesse, arkivar, Gunnlaug Aasetre, sekretær, Alf Granly, kasserer, Håkon Livland og Nils Stigen, styremedlemmer. Steinar Larsen og Marie Kåsa Hafsund, varamenn til styret.

Søndag, 12. mai ble arrangert en busstur til Akershus Slott. Turen var et samarangement med Porsgrunn Folkeakademi. På Akershus ble vi vist rundt av Riksantikvar Stephan Tschudi Madsen, og det sier da seg selv at dette besøk var vellykket.

Søndag, 30. juni var vi sammen med Telemark Historielag om et arrangement, "Slekthistorisk vandring på Fylkesmuseet", ved Leif Kårsten Frynhildsen, Håkon Livland m/ flere. Dette samlet en god del interesserte tilhørere, både inne på museet og rundt i noen av de gamle stuene.

Søndag, 18. august på Fylkesmuseet, "Grenland Ettehistorielag presenterer sin virksomhet". Vår årlige stand, denne gang i Holta-stua, og besøket var tilfredsstillende.

Vi ha også i år fått tilskudd til vårt arkiv, Regista Norwegica, 4 bind; og vi håper å få bygget dette ut med senere utgaver. Vi har også anskaffet et framviserapparat for mikrofilm og mikrofisc. Dette skal da bli å få låne for våre medlemmer.

Vår redaksjonskomite ser gjerne at medlemmene kommer med bidrag til vårt medlemsblad. Det være seg spørsmål om slekt, eller andre ting som har med slekt og historie å gjøre.

Ellers ønsker vi alle, både nye og gamle medlemmer velkommen til våre arrangementer utover høsten og vinteren.

